

prima instanță – Gh. Mîțu

dosarul nr. 2rac-189/14

instanța de apel – A. Gheorghieș, N. Chircu, V. Harmaniu

DECIZIE

16 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari, Elena Covalenco, Galina
Stratulat

examinând recursul declarat de către ÎI "Rusu Igor", în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a ÎI "Rusu Igor" împotriva CMA "Exim-Asint" SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2013, prin care a fost admis apelul declarat de CMA "Exim-Asint" SA, casată hotărârea Judecătorei Soroca din 03 iulie 2013 și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă

a constatat:

La 11 aprilie 2012 ÎI "Rusu Igor" a depus cerere de chemare în judecată împotriva CMA "Exim-Asint" SA, intervenient SA "Banca de Finanțe și Comerț" cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 11 aprilie 2011 reclamantul a încheiat cu CMA "Exim-Asint" SA contractul de asigurare facultativă a bunurilor ipotecare nr. 1044, obiectul asigurării constituind sera cu suprafața de 360 mp.

Conform condițiilor de asigurare, asigurătorul s-a obligat să compenseze asiguratului paguba în caz de deteriorare sau pierdere totală a bunurilor la producerea cazurilor de asigurare pentru riscurile de bază și cele auxiliare, inclusiv greutatea stratului de zăpadă.

Contractul a fost încheiat pe un termen de 12 luni, începînd cu 11 aprilie 2011 și pînă la 11 aprilie 2012. Suma de asigurare a fost stabilită în mărime de 160000 lei.

În noaptea de 06 februarie 2012 spre 07 februarie 2012 în urma căderii zăpezii, sera s-a prăbușit. Despre faptul prăbușirii serei, a fost anunțată compania de asigurare.

La survenirea cazului asigurat, asigurătorul era obligat de a examina obiectul asigurării în decursul a 48 ore din momentul prezentării cererii. Pîrîtul însă nu a examinat obiectul asigurării, iar la 14 februarie 2012 a expediat un răspuns precum

că obiectul a fost deteriorat parțial, concluzia fiind făcută doar în urma vizualizării imaginilor foto.

Conform p. 3.1 al contractului, în baza condițiilor de asigurare, asigurătorul se obligă să compenseze asiguratului paguba în caz de deteriorare sau pierdere totală a bunurilor la producerea cazurilor de asigurare pentru riscurile de bază și cele auxiliare și anume pentru greutatea stratului de zăpadă.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 194 din 22 martie 2012, sera a fost deteriorată în proporție de 92%.

Susține că sera a fost construită datorită creditului bancar acordat de SA "Banca de Finanțe și Comerț", prin intermediul Programului Național de Abilitate Economică a Tineretului, pe un termen de 19 februarie 2010 – 24 februarie 2015, iar conform condițiilor contractului de credit a fost impusă garantarea rambursării creditului prin gajarea serei și ipotecarea casei individuale de locuit.

La fel, contractul de credit prevede că în caz de nerespectare de către client a condițiilor contractului, resursele acordate prin intermediul Programului Național de Abilitate Economică a Tineretului vor fi substituite cu resursele băncii, iar la soldul datoriei pe credit se va calcula o rată a dobânzii aplicate de bancă la data substituirii resurselor de creditare.

Respectiv, în caz de nerestabilire a serei, reclamantul va fi în imposibilitate de plată a creditului bancar și poate pierde casa de locuit, deoarece suma restantă va ajunge pînă la 250000 lei.

Cere reclamantul încasarea de la CMA "Exim-Asint" SA în beneficiul ÎI "Rusu Igor" a despăgubirii de asigurare în mărime de 160000 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Soroca din 03 iulie 2013, a fost admisă acțiunea și a fost dispusă încasarea de la CMA "Exim-Asint" SA în beneficiul ÎI "Rusu Igor" a despăgubirii de asigurare în mărime de 160000 lei, iar în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 4800 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2013, a fost admis apelul declarat de CMA "Exim-Asint" SA, casată hotărîrea Judecătorei Soroca din 03 iulie 2013 și emisă o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă. A fost încasat de la ÎI "Rusu Igor" în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 4800 lei, iar în beneficiul CMA "Exim-Asint" SA 3600 lei pentru taxa de stat achitată pentru examinarea cererii de apel.

La 10 ianuarie 2014 ÎI "Rusu Igor" a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la pronunțarea deciziei a încălcat normele de drept material, a interpretat eronat art. 17 pct. 1) lit. a) al Legii cu privire la asigurări, or pe parcursul examinării cauzei nu s-au administrat probe ce ar confirma intenția asiguratului orientate spre provocarea sau facilitarea producerii evenimentului asigurat. Instanța neîntemeiat a stabilit culpa recurentului în deteriorarea serei în baza procesului-verbal nr. 637 din 07 septembrie 2010 întocmit de SA „Moldagrotehnica”, care a stabilit că sera a fost instalată contrar normelor tehnice, or acest act a fost întocmit pînă la încheierea contractului de

asigurare facultativă a bunurilor nr. 1044 din 11 aprilie 2011. Instanța eronat a respins acțiunea doar pe motivul că asigurătorul nu poartă vina pentru deteriorarea bunului asigurat, or sarcina contractului de asigurare constituie plata despăgubirii de asigurare în caz de survenire a cazului asigurat. Nu s-a probat nici volumul masei de zăpadă ce a căzut peste seră, deci pînă sau peste 15 kg per 1mp.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 24 octombrie 2013 a fost expediată în adresa recurentului la 04 noiembrie 2013 și recepționat de acesta la 11 noiembrie 2013, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire și avizul de recepție de la f. d. 179, 182 verso.

Instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen, la 10 ianuarie 2014.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

După cum s-a stabilit, la 19 februarie 2010 ÎI „Rusu Igor” a încheiat cu SA „Banca de Finanțe și Comerț” contractul de credit SJL 32, prin care ultima a acordat un credit investițional, prin intermediul Programului Național de Abilitate Economică a Tineretului, în sumă de 297000 lei, cu dreptul obținerii unui grant în sumă de 118800 lei, pentru procurarea serei (carcas model „S 9x40”, sistem de irigare prin picurare, generator de aer cald, pelicula Agryl, stropitoare automată, motobloc) pentru creșterea legumelor. În vederea garantării executării contractului de credit, la 19 februarie 2010 Rusu Mariana a instituit ipoteca asupra casei de locuit individuale cu suprafața de 110,6 mp și terenul aferent cu suprafața de 0,624 ha din or. Soroca str. Gutuilor 11, ce-i aparțin cu drept de proprietate.

Ca rezultat al primirii creditului investițional, a fost montată sera cu dimensiunile 9,0m x 40,0, formată din carcas metalic și acoperită cu peliculă de tip S – 9x40 cu o suprafață totală de 360 mp.

La 11 aprilie 2011 ÎI „Rusu Igor” a încheiat cu asigurătorul CMA „Exim-Asint” SA contractul de asigurare facultativă a bunurilor ipotecare nr. 1044 pe un termen de pînă la 10 aprilie 2012, obiectul asigurării constituind sera din s. Șolcan r-l Soroca.

În baza condițiilor de asigurare, asigurătorul s-a obligat să compenseze asiguratului paguba în caz de deteriorare sau pierdere totală a bunurilor la producerea cazurilor de asigurare pentru riscurile de bază și cele auxiliare indicate în p. 3 al contractului, inclusiv pentru greutatea stratului de zăpadă.

P. 5 din contractul de asigurare facultativă a bunurilor ipotecate a prevăzut suma de asigurare de 160000 lei, în caz de deteriorare a bunului asigurat în proporție mai mult de 80%, conform p. 8 al contractului.

În noaptea de 06 februarie 2012 spre 07 februarie 2012, din cauza ninsorilor abundente, a fost deteriorată sera.

Conform actului cu privire la constatarea prejudiciilor aduse de ninsorile abundente ce au avut loc în perioada 04-06 februarie 2012, întocmit la 07 februarie 2012 în componența unei comisii formate din 7 membri, s-a constatat că sera cu dimensiunile de 40x9 m (360 mp) în urma căderilor de zăpadă a fost deteriorată în întregime și aceasta nu poate fi restabilită pentru exploatare în continuare.

La 07 februarie 2012 ÎI „Rusu Igor” a cerut companiei plata despăgubirii de asigurare pe motivul survenirii cazului asigurat, însă la 14 februarie 2012 CMA ”Exim-Asint” SA a refuzat în achitarea despăgubirii, deoarece valoarea daunei, în baza fotografiilor prezentate, nu depășește 80% din valoarea bunului asigurat.

Conform art. 5 al. (3) și (4) al Legii cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, în asigurarea benevolă (facultativă), raporturile dintre asigurat și asigurător, drepturile și obligațiile fiecărei părți se stabilesc prin contract de asigurare. Avizarea și constatarea producerii riscurilor asigurate, evaluarea pagubelor, stabilirea și plata despăgubirilor se efectuează în baza condițiilor de asigurare și contractului de asigurare, în cazul asigurărilor benevole (facultative).

Având în vedere că în perioada valabilității contractului de asigurare facultativă a bunurilor ipotecare din 11 aprilie 2011, a survenit cazul asigurat – greutatea stratului de zăpadă, a conferit asiguratului ÎI „Rusu Igor” dreptul de a cere despăgubirea de asigurare.

Conform art. 6 al. (1) al Legii cu privire la asigurări, suma asigurată este limita maximă a răspunderii asigurătorului în cazul producerii evenimentului pentru care s-a încheiat contractul de asigurare.

Deoarece părțile au prevăzut în contract suma de asigurare de 160000 lei, ÎI „Rusu Igor” întemeiat a pretins la suma deplină a despăgubirii, având în vedere că bunul asigurat a fost deteriorat într-o proporție mai mare de 80%.

Astfel, potrivit raportului de constatare tehnico-științific nr. 194 din 22 martie 2012 întocmit de Centrul Expertize Independente „Cexin”, s-a constatat că în urma ninsorilor abundente care au avut loc în perioada 04-06 februarie 2012, structura de rezistență a serei amplasate în s. Șolcani r-l Soroaca a fost deteriorată în proporție de 92%, fiind distrus total carcasul metalic, precum și deteriorată pelicula. Totodată s-a stabilit că, nu este posibilă intervenția în schema metalică portantă pentru reconstrucția acesteia și nici repararea ei nu este posibilă, iar costul real al volumului de lucrări și a materialelor folosite la construcție constituie 193020 lei.

La demersul reprezentantului CMA ”Exim-Asint” SA, instanța a numit printr-o încheiere efectuarea expertizei tehnice la Institutul Național de Expertize Judiciare. Conform raportului de expertiză nr. 2136 din 24 octombrie 2012, s-a stabilit că starea tehnică a serei cu dimensiunile 9x40m din s. Șolcani r-l Soroaca la momentul cercetării este avariata în proporție de 88%, iar costul reparației acesteia constituie 183369 lei.

Or, în urma celor menționate, avînd în vedere că a fost constatată survenirea cazului asigurat pe perioada valabilității contractului nr. 1044 din 11 aprilie 2011 și deoarece bunul asigurat a fost deteriorat în proporție mai mare de 80%, prima instanță corect a admis acțiunea ÎI „Rusu Igor” și a dispus încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 160000 lei, deci în limita sumei de asigurare contractuale.

Instanța de apel la pronunțarea deciziei de respingere a pretențiilor ÎI „Rusu Igor” a invocat că deteriorarea serei se datorează încălcării normelor tehnice a instrucției de exploatare și neglijenței proprietarului în exploatarea serei. În acest sens instanța a făcut referire la pașaportul tehnic și instrucția pentru exploatarea serei, procesul-verbal nr. 637 din 07 septembrie 2010 eliberate de SA „Moldagrotehnica” din or. Bălți. Or, colegiul relevă că la momentul predării-primirii serei la 26 aprilie 2010, SA „Moldagrotehnica” a garantat expres că bunul vîndut corespunde condițiilor tehnice și poate fi supusă exploatării (f.d.78). Totodată, societatea a eliberat și un talon de garanție pe un termen de 18 luni.

Concluziile precum că recurentul de la bun început, în mod vizibil, a montat sera cu încălcări grave, la fel nu sunt întemeiate. Or, la încheierea contractului de asigurare, asigurătorul era în drept de a verifica starea obiectului asigurat, precum și corespunderea datelor prezentate de asigurat, conform p. 9.4.2 al contractului de asigurare. Prevederi similare sunt stipulate și în art. 15 al. (3) al Legii cu privire la asigurări, care indică că la încheierea contractului, asigurătorul are dreptul să examineze bunurile pentru a constata existența și starea lor reală. Ba mai mult, al. (4) art. 15 al aceleiași legi acordă asigurătorului dreptul de a verifica modul în care este întreținut bunul asigurat pe toată perioada valabilității contractului de asigurare. Astfel, în cazul în care asigurătorul ar fi stabilit careva iregularități la bunul asigurat, ar fi refuzat în încheierea contractului.

Nu este relevant nici argumentul instanței de apel că costul unei sere noi este de 105000 lei, deci mai mic decît costul reparației serei deteriorate în mărime de 183369 lei, făcînd referire la f.d. 16 și 59-60. Or, instanța nu a dat apreciere și faptului că pe lîngă costul serei, ÎI „Rusu Igor” a cumpărat și un set de utilaj tehnic pentru seră în sumă de 192000 lei (f.d.118 verso, 119). Ba mai mult, deși paguba în urma deteriorării serei este una mult mai mare, ÎI „Rusu Igor” prin cererea de chemare în judecată pretinde doar la despăgubirea sumei de asigurare indicate în p. 5.1 al contractului.

Nu pot fi reținute nici argumentele instanței de apel precum că vinovat de deteriorarea serei se face ÎI „Rusu Igor”, or din probele descrise mai sus și din materialele cauzei rezultă cu certitudine că sera s-a prăbușit din cauza greutății stratului de zăpadă, care în corespundere cu p. 3.1 al contractului de asigurare constituie caz de asigurare și, respectiv, survine obligația asigurătorului de a achita despăgubirea de asigurare.

Ca urmare a celor menționate, în conexiunea celor relatate, se atestă temeinicia recursului declarat și ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care

urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către ÎI "Rusu Igor".

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2013 și se menține hotărârea Judecătoriei Soroca din 03 iulie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a ÎI "Rusu Igor" împotriva CMA "Exim-Asint" SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Galina Stratulat